

СПІВ/КУЛЬТУРА, ЧАСТИНА 3

ЗВІТ ПРО ДІАГНОСТИКУ КУЛЬТУРНИХ РЕСУРСІВ, ПОТРЕБ ТА ПОТЕНЦІАЛІВ

СЕМЯНОВІЦЕ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Загальна інформація	3
Проект Спів /культура	3
Про дослідження	4
Діагностична діяльність	4
Діагноз	5
Майстер-клас з видобутку - українська громада	5
Потреби та ідеї учасників діагностичної групи	8
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	9
ЗАКЛЮЧНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ПОДЯКИ	11

ВСТУП

Цей звіт є результатом діагностичного етапу проекту "Спів /культура, Ч. 3", реалізованого Центром Культури в Семяновіцах та співфінансується Національним Центром Культури у Варшаві в рамках програми "Дім Культури + Місцеві Ініціативи 2023". Стратегічною метою програми є започаткування діяльності, спрямованої на посилення участі будинків культури в житті місцевої громади, розкриття та розвиток потенціалу і культурного капіталу його членів та культурних ресурсів громади. Програма складається з двох етапів. Перший етап фокусується на діагностиці - переважно місцевих ресурсів і потенціалів, тоді як другий - на реалізації ініціатив мешканців, які відбираються на конкурсній основі. Завершенням першого етапу є оприлюднення діагностики, висновки якої мають розглядатися як пропозиції щодо заходів, запропонованих мешканцями в рамках запропонованих ними ініціатив.

Відповідно до початкових припущень, метою проекту "Спів/Культура, було проведення соціальної діагностики в місцевій громаді, з особливим акцентом на невидимі (виключені) та нові (українська громада) цільові групи в контексті їхньої можливої взаємодії з Центром Культури в Семяновіцах. Важливо було дослідити культурно-творчий потенціал цих обраних груп. Під час зустрічей, представники місцевої громади мали можливість поділитися власними знаннями, ідеями та роздумами про можливості ініціювання культурних заходів у місцевому середовищі.

Мета проекту відповідає цілям програми ДК+. Семяновіцький Центр Культури відкривається для груп, які до цього часу були відсутні або лише частково присутні в культурних заходах, Центр Культури прагне відкрити і розвинути культурний потенціал членів громади Семяновіце Сльонських. У цьому звіті представлено зібрану та проаналізовану інформацію, ідеї, коментарі, заперечення та роздуми різних представників місцевої громади - мешканців міста. Реалізація діагностичної діяльності та конкурсу ініціатив мешканців (у другій частині проекту), ймовірно, сприятиме посиленню участі СЦК у житті мешканців Семяновіце. Проект є способом надихнути і стимулювати мешканців до подання власних ініціатив, які можуть, з одного боку, збагатити місцевий календар культурних заходів, а з іншого - посилити активність і впевненість мешканців у власних силах.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

ПРОЄКТ СПІВ / КУЛЬТУРА

Спів/культура - це назва проекту, вперше ініційованого Семяновіцьким Центром Культури у 2018 році. Перший випуск діяльності був реалізований завдяки гранту програми "Дім Культури + Місцеві Ініціативи". Тоді вперше були проведені вступні

діагностичні заходи та конкурс ініціатив мешканців. Цільовими групами проекту були: молодь у віці 15-19 років, дорослі у віці 20-45 років, мешканці соціально ізольованих районів. В результаті проведених заходів (діагностичного етапу та конкурсу) було реалізовано 6 проектів, підготовлених та очолюваних представниками місцевої громади.

Іншою важливою частиною діяльності став 2019 рік, коли Сємяновіцький Центр Культури вирішив продовжити спільне створення культурних проектів власними силами, без зовнішніх дотацій. В результаті відкритого конкурсу заявок - пропозицій ініціатив - вдалося відібрати 6 цікавих проектів, які потім були реалізовані в рамках співпраці СКЦ з авторами - ініціаторами заходів.

Третій випуск проекту "Спів/Культура", що триває зараз, є доказом незмінної потреби мешканців бути залученими до формування культурної пропозиції міста.

ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

ДІАГНОСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

В рамках діагностичної діяльності було проведено шість діагностичних зустрічей, по дві з яких були присвячені кожній з цільових груп, визначених для проекту.

- проведено дві зустрічі для громад, які проживають у мікрорайонах, де немає громадського центру (Баньгув, Пшелайка) - 26 квітня 2023 р. у Початковій школі № 16 та 17 травня 2023 р. у парафіяльному приміщенні в парафії Пшелайка

- проведено дві зустрічі для української громади та осіб, залучених до надання допомоги та роботи з українською громадою - зустрічі відбулися 26 квітня 2023 року на Віллі Фіцнер та 16 травня 2023 року в СЦК - Ярженбіна

- проведено дві зустрічі для громад з районів/дільниць, що перебувають під загрозою виключення (Центр, Лаурахутте, Хуго, Новий Світ) - зустрічі відбулися 10 травня 2023 року в Початковій школі № 3 та 18 травня 2023 року в барі-ресторані "Макс".

Зустрічі були навмисно заплановані в різних місцях і на різні дати, щоб підвищити їхню доступність для потенційно зацікавлених учасників. Сценарій зустрічей був адаптований до груп одержувачів (для української громади було організовано семінар у дещо іншому форматі, який обговорюється далі в цьому звіті).

Кожна зустріч розпочиналася з інформаційної частини, яка знайомила учасників з ідеєю програми "Дім Культура + Місцеві Ініціативи" та детальними правилами участі у проекті "Спів/Культура". Модератором зустрічей був дослідник, якого щоразу супроводжували представники СЦК, які були добре знайомі з окремими групами аудиторії.

ДІАГНОЗ

МАЙСТЕР-КЛАС - УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Семінари для української громади та тих, хто займається інформаційно-просвітницькою діяльністю серед української громади, відбулися 26 квітня 2023 року та 16 травня 2023 року.

У зустрічі 26 квітня 2023 року взяли участь 11 осіб: 4 особи українського походження та 7 осіб польського походження, орієнтованих на соціальну інтеграцію, в тому числі: вчитель початкової школи та 2 представники СЦК. На зустрічі також був присутній культурний аніматор програми ДК+ від імені НЦК. У зустрічі 16 травня 2023 року взяли участь 4 особи, серед яких 2 особи українського походження та 2 особи, залучені до інформаційно-просвітницької діяльності (в тому числі представник мерії міста Семяновіце Сльонські).

Семінар розпочався з короткої інформації про мету зустрічі та представлення її учасників. Вступним елементом семінару була інтерактивна презентація припущень Програми ДК+. Програма була представлена в доступній формі, як банер, і як така, що спрямована на побудову відносин у громаді, дружньої до різних груп мешканців, які бажають реалізувати спільні ідеї. Під час презентації було зазначено, що СЦК готовий підтримати всі ініціативні групи, які візьмуть участь у виконанні завдання. Варто зазначити, що презентація Програми ДК+ була перекладена українською мовою, а досліднику - модератору зустрічі - допомагав український перекладач під час вступної та семінарської частин.

Інтеграція культури - асоціації

Завданням для розкриття уяви учасників зустрічі було обговорення, яке полягало у висловлюваннях усіх її учасників навколо головного слова: "Культура - Інтеграція". Учасникам було запропоновано навести асоціації, факти, страхи та потреби, або просто представити вільні висновки на задану тему, поставивши їх у контекст зближення людей українського та польського походження. Думки, що виникли в цій частині обговорення, вписувалися в план реалізації Програми ДК+ у Семяновіцах Сльонських у 2023 році, а висловлювання учасників можна розділити на дві групи.

Перша стосується способів проведення дозвілля, участі в культурі та відпочинку, під час яких будуються і зміцнюються соціальні зв'язки.

Було висловлено багато думок про заходи на свіжому повітрі біля вогнища, концерти, рухливі ігри, велопробіги та історичні прогулянки, пов'язані з місцевими пам'ятними культури, важливих для міста. Також йшлося про цінність міжкультурної освіти для дітей і дорослих, використовуючи такі інструменти, як музика, в тому числі традиційна, кулінарія, звичаї та обряди. Заходи, які спираються на потенціал вулиці або столу - наприклад, кулінарні ініціативи, засновані на створенні та/або споживанні їжі - були визнані цінними, відкритими та інклюзивними.

Учасники підкреслили, що заходи та акції, які об'єднують людей українського та

польського походження, повинні бути реалізовані у формі творчих майстер - класів, або заходів, де група може працювати разом, виробляти щось спільно, як група.

Наводилися приклади групових заходів, присвячених створенню 3d пряників на основі кулінарних традицій та творчої роботи, а також спільного музикування (гра на інструментах або спів біля вогнища). Учасники також підкреслили цінність індустріальної культурної спадщини Верхнього Сльонська, як чудової основи для соціальних підприємств у сфері інтеграції.

Друга група вказівок стосувалася діяльності, пов'язаної з процесом інтеграції осіб українського походження в культурне життя Семяновіц. Важливим елементом, що з'явився серед голосів, була важливість союзників - Поляків - у створенні сприятливих умов для польсько-української співпраці. Важливим елементом дискусії була потреба для громадських культурних діячів та інших мешканців Семяновиць Сльонських поглибити свої знання про умови життя та прагнення української меншини. Один з учасників запропонував вихідне положення, щодо посилення міжособистісних контактів між Поляками та українськими групами для обміну інформацією, наприклад, про культурні потреби. Асиміляція української молоді в школах Семяновиць була ще однією темою, порушеною під час дискусії. Присутній на зустрічі вчитель підкреслив, що спільна діяльність українських і польських дітей дає "великий мовний прогрес" для дітей з України. Водночас було підкреслено цінність заходів, які проводяться для змішаних груп - польсько-українських - і силу інтеграції за таких умов.

Місця та стосунки

Перша вправа, що виконувалася в групах, полягала у складанні мапи місць і соціальних мереж у Семяновіцах Сльонських. Одна група займалася визначенням конкретних місць, які є дружніми та необхідними для інтеграційних заходів через культуру, тоді як друга група мала завдання пригадати людей та установи в тому ж контексті, що й перша група. Слід додати, що групи були змішаними, польсько-українські.

Під час обох зустрічей виконувалося аналогічне завдання, тому наведені нижче результати є узагальненням (значна частина вказівок була схожою під час обох зустрічей).

Місця

Дружні місця:

- Ставок Женса
- СЦК
- Історичний парк
- МОСІВ, зона басейну
- велодоріжки
- поле для гольфу
- Міський парк, парк Гутник, парк Людовий
- Битківський ліс

- Громадський центр "Хімік
- сквер у житловому масиві Тувіма
- Памп-Трек

потрібні місця:

- школи
- загальні кімнати
- сквери
- амфітеатр
- ліс
- спортивні майданчики
- дитячі майданчики
- соціальні мережі

Цікавою ідеєю групи було встановлення скриньки для ідей у віртуальному та реальному просторі, наприклад, у СЦК, куди мешканці могли б подавати свої пропозиції щодо культурних та соціальних заходів та інші відгуки про життя в місті. Ще однією важливою умовою було не забувати, про канали комунікації та способи охоплення аудиторії і включати, наприклад, соціальні мережі, до яких українська громада звикла і якими користується щодня.

ОСОБИ

особи:

- ми
- учасники Поляки та Українці
- творчі особистості (загальне зауваження та конкретні згадки про українських художників - Ольгу, Людмилу, Сергія та польських
- історики, екскурсоводи
- волонтери
- артисти/ведучі
- фотограф
- міські депутати

установи та організації:

- СЦК
- школи
- Асоціація " Сльонське гуманітарне село", Фундація Пястун, інші асоціації
- бібліотека
- Дім культури Йордан
- групи на FB
- Ратуша
- Міський музей
- Мисливське господарство
- ГУМП, ДПК, ПШ, ЖК

- місцеві компанії (як потенційні спонсори)

ПОТРЕБИ ТА ІДЕЇ УЧАСНИКІВ ДІАГНОСТИЧНОЇ ГРУПИ

Друга вправа, в якій учасники працювали у двох незалежних групах, була спробою розробити різні концепції діяльності з використанням потенціалу та культурних ресурсів Селяноівце Сльонських. Діяльність, спрямована на соціальну інтеграцію різних груп мешканців, у тому числі української меншини. Таким чином були підготовлені проекти, які відповідали ідеям Програми ДК+.

Фільм "Хто я"

Мета фільму - представити культуру, познайомити один одного, представити таланти, інтегрувати, відповісти на питання, показати схожість і відмінності в нас і нашій культурі. Фільм буде супроводжуватися перекладом, його виробництво буде супроводжуватися фотосесією з елементами сучасності та фольклору.

Захід буде розрахований на мешканців Селяноівце Сльонських (самих себе та своїх сусідів, "чужих і своїх").

Акція запланована на серпень-жовтень

- серпень-вересень: збір матеріалу у міському просторі, а також під час заходів, наприклад, пікніків
- жовтень: монтаж, урочиста прем'єра в Парку Традицій за участю творців та учасників проекту, поширення на каналах Youtube, FB, Tiktok.

Ініціатива "Освіта на свіжому повітрі - навчання на свіжому повітрі"

Сімейна гра для активного відпочинку. Для мешканців та їх родин. Захід відбудеться у вересні на наступних територіях: парк(и), ліс, дитячий майданчик, Парк Традицій.

Літні денні табори для дітей

Діяльність, спрямована на молодших мешканців Селяноівце Сльонських - як українського, так і польського походження - була б пропозицією активного проведення літніх канікул. За задумом ініціаторів, денні табори передбачали б активний відпочинок дітей на свіжому повітрі, різноманітні виїзди (наприклад, екскурсії містом з метою ознайомлення з його історією та спадщиною, відвідування культурних закладів, спортивні та рекреаційні виїзди).

Проект відбувався б під час канікул (з урахуванням можливості реалізації в межах фінансування ДК+) і став би нагодою для розвитку та швидшої соціальної та культурної інтеграції Українців у Польщі, а також можливістю для обміну досвідом обох країн. Цінним висновком з дискусії, що підсумувала презентаційний елемент пропозицій щодо діяльності, стало посилення етнографічного потенціалу, який супроводжував виробництво фільму "Хто я". Учасники зустрічі одноставно підкреслили, що знання та додаткові цінності, отримані в результаті реалізації цієї ідеї, збагатять міжкультурний простір Селяноівце Сльонських.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дослідницька діяльність, яка включала майстер-класи, анімаційну та дослідницьку діяльність, дозволила дізнатися більше про специфіку Семяновіце Сльонських, а також про можливості, потенціал і потреби місцевої громади - з особливим акцентом на групах, які були визначені як особливо важливі.

Формат зустрічей викликав у групах та окремих осіб бажання створювати ідеї для місцевих ініціатив. Питання, підняті під час зустрічей, та дискусії, що супроводжували зустрічі, дозволили розробити рекомендації, які можуть слугувати орієнтирами для тих, хто бажає подати власні ідеї на конкурс ініціатив в рамках проекту "Спів/Культура". Найважливіші висновки та рекомендації представлені нижче. Порядок є випадковим і не означає їхньої важливості:

1. **Просто неба** - заходи, що проводяться в публічних просторах, на свіжому повітрі, мають важливий інтегративний, інклюзивний потенціал. Відкриті заходи різного типу (концерти, мистецькі акції, майстер-класи, елементи спортивних змагань тощо) можуть надихнути тих, хто досі відчував різні бар'єри (наприклад, через економічні проблеми, незнання місця, брак сміливості), взяти участь у спільних веселощах. Заходи просто неба допомагають подолати індивідуальні бар'єри і мають "низький поріг входу".
2. **Історія / спадщина** - вивчення традицій, заглиблення в історію, погляд на минулі звичаї та спроби знайти їхні сліди в сьогоденні - можливі шляхи натхнення минулим. Творча діяльність на рівні громади, натхненна долею минулих поколінь, може викликати інтерес до історії. Також може надихати з'ясування того, як виглядало певне місце в минулому, які функції воно виконувало і як виглядає сьогодні. Ініціативи - наприклад, створення фільмів, малюнків, репортажів, фотографій, - які досліджують історію, також можуть стати кроком до інтеграції поколінь.
3. **Інтеграція** - мешканці Семяновіце Сльонських відкриті до зустрічей, знайомств та обміну інформацією, знаннями та ідеями. Ініціативи, які уможливають невимушені зустрічі, надають простір для розмов та інтеграції, матимуть велику цінність, особливо у випадку заходів у мікрорайонах Баньгов та Пшелайка, а у випадку заходів для української громади варто подбати про інтеграційні заходи (це може бути День сусіда або фестиваль мікрорайону).
4. Заходи, які враховують **спільноту виконавців**, також будуть цінними. Під час семінарів з вилучення надходили пропозиції щодо заходів, які б дозволили людям разом співати, танцювати або разом займатися/вчитися певною діяльністю (малювання, рукоділля, настільні ігри тощо). Цінність таких групових ініціатив полягає у формуванні спільноти

5. Діти та опікуни - нагальною потребою є також організація **заходів для наймолодшої аудиторії** (до 3 років), бажано поєднаних із заходами **для батьків або опікунів**. Ініціатива, в якій, наприклад, молодше покоління бере участь в анімації або майстер-класах, а старше покоління має можливість поспілкуватися або налагодити стосунки, була б гарною ідеєю. Заходи, що поєднують пропозицію для дітей з пропозицією для батьків, допоможуть зміцнити зв'язки між батьками дітей одного віку, що, в свою чергу, матиме позитивний вплив на формування місцевої громади.
6. У Семяновіцах Сльонських не бракує **зелених зон**, які часто є місцями для прогулянок, їзди на велосипеді чи піших прогулянок. Варто включити цей ресурс і використовувати його у запропонованих ініціативах. Зелені зони можуть бути місцем, де планується проведення культурних заходів, або ж предметом ініціативи може бути знайомство з місцевістю та її природними багатствами.
7. Одним з популярних видів діяльності мешканців Семяновіце Сльонського є **спорт та відпочинок**. Популярними можуть бути ініціативи, що поєднують культурні елементи та фізичну активність. Важливо, що спортивні змагання, як правило, є особливо інклюзивною, всеохоплюючою діяльністю з низьким порогом входу (спільність мовної чи культурної компетенції не завжди є необхідною для спортивної взаємодії). Ось чому можна включити елемент спорту та відпочинку в заплановані ініціативи
8. Музика - тема музики часто з'являлася в ідеях та пропозиціях мешканців. Музика має здатність об'єднувати людей, і під час діагностичних заходів мешканці міста неодноразово згадували музику як цінність і спосіб проведення часу. Варто включити музичний компонент у запропоновані ініціативи - наприклад, концерти, музичні майстер-класи, навчання грі на різних інструментах, спільне музикування (співи, караоке) або танці.
9. Багато заходів, запропонованих як ініціативи, є або були в пропозиції СЦК, що може свідчити про недостатню поінформованість деяких мешканців про діяльність цієї установи. Авторам ініціатив (та сам СЦК) варто було б подбати про те, щоб інформація про **запропоновані заходи** поширювалася серед потенційних учасників/груп, яким вони адресовані. Спосіб комунікації (та її канали) слід особливо враховувати у випадку заходів, присвячених українській громаді.
10. Семяновіцький Центр Культури має багату пропозицію і працює в багатьох місцях міста - як у філіях, так і в публічних просторах, під відкритим небом. Проект Спів/Культура реалізується вже втретє, що свідчить про те, що установа прагне формувати свою пропозицію у спосіб, який передбачає активну участь. Варто забезпечити **продовження пробудження культурного потенціалу** серед

мешканців міста, наприклад, за допомогою таких заходів, як конкурс ініціатив мешканців.

ЗАКЛЮЧНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ПОДЯКИ

Проект Спів/Культура, реалізується Семяновіцьким Центром Культури та співфінансується з коштів Міністерства Культури і Національної Спадщини в рамках програми Національний Центр Культури : Будинок культури + Місцеві ініціативи. Видання 2023.

Координація проекту від імені Семяновіцького Центру Культури: Моніка Пойда-Дзеконьска

У проекті брала участь команда СЦК: Целіна Багінська, Радослав Матисек, Марек Колбук

Аніматор проекту від імені Національного Центру Культури: Малгожата Вуйцік

Розробка методології дослідження, проведення дослідження та підготовка звіту: Ганна Костшевська

Дякуємо учасникам дослідження та партнерам, які підтримали проект!